

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova universita
Fakulta: Lékařská fakulta
Habilitační obor: Stomatologie

Uchazeč: MUDr. Pavlína Černochová, Ph.D.
Pracoviště: Stomatologická klinika LF MU.
Habilitační práce: Poruchy prořezávání horního stálého špičáku

Oponent: Prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.

Text posudku

Habilitační disertace as. MUDr. Černochové, Ph.D. shrnuje vědecké poznatky a klinické zkušenosti dlouholeté výzkumné a klinické praxe. Disertace obsahuje 178 stránek textu, doplněné 176 citacemi literárních pramenů převážně z posledních let. Systematický přehled bibliografie využívá v plném rozsahu současné vědecké poznatky související s tematikou habilitační práce a umožňuje cílenou konfrontaci. Literární údaje jsou doplněny vlastními citacemi s přímým vztahem k tématům disertace a byly publikovány v recenzovaných a vážených odborných časopisech. Textová část habilitačního spisu je rozdělena do čtyř ucelených kapitol, pátá kapitola je věnována závěru.

Zpracování tématu s ohledem na dosavadní stav problematiky

O významu a aktuálnosti disertace svědčí skutečnost, že špičák je jedním z nejdůležitějších zubů dentice a nejen z funkčního, ale i estetického hlediska se řadí poruchy jeho erupce k prioritám stomatologického výzkumu. Každá studie, přispívající novými poznatky v etiologii, diagnostice a terapii je nesmírně cenná, protože exaktní diagnostika a úskalí léčby poruch erupce špičáku jsou enormně složité a ne vždy úspěšné. Je nespornou zásluhou autorky, že se této problematice dlouhá léta intenzivně věnuje nejen v rámci základního, ale i aplikovaného klinického výzkumu. Měl jsem možnost oponovat její dizertaci k získání vědecké hodnosti Ph.D., v níž dosáhla prioritních a významných výsledků na úseku diagnostiky poruch erupce horního špičáku. Je pro mne velkou ctí, že dnes mohu oponovat i její habilitační dizertaci, která završuje a uzavírá okruh obsáhlé problematiky, jejímuž řešení věnovala nesmírné úsilí. Cíle disertace jsou zřetelně formulované a jejich poměrně velký rozsah je dán množstvím dosud nedořešených otázek.

Teoretická část habilitačního spisu podává ucelený přehled a současné vědní poznatky o etiologii, diagnostice a terapii poruch erupce špičáku. Praktickou, experimentální část považují za stěžejní a nosnou.

Vhodnost použitých metod a postupů

Metodika a celková koncepce disertace je podložena přesvědčivými moderními diagnostickými metodami a prokazuje vysokou odbornou úroveň. Práce má logické členění, je přehledná a odpovídá zvyklostem.

V retrospektivní experimentální studii rozsáhlého souboru probandů s poruchami erupce špičáku autorka na podkladě radiodiagnostického vyšetření (OPG, 3D a CT), klinického vyšetření a analýzy dentálních odchylek dospěla k závěru, že teprve exaktní identifikace všech lokálních faktorů provázejících nepravidelnosti erupce jsou zásadním předpokladem úspěchu léčby.

V komparativní retrospektivní studii, analyzující některé dentoskeletální parametry dosáhla MUDr. Černochovej výsledky, které lze považovat za zcela prioritní, dosud ve světovém písemnictví nepublikované. Signifikantní změny skeletální morfologie splachnokrani a změny některých dentálních parametrů probandů s palatinální retencí špičáku naznačují další směry budoucího výzkumu.

Kvalita docílených výsledků, měření a pozorování

Výsledky jednotlivých studií, jak již bylo řečeno navazují na kvalitní metodologii. Vyzdvihují experimentální studie kapitol 3,1, 3,2 a 3,5. To ale nikterak nesnižuje význam ostatních kapitol. Disertaci celkově hodnotím jako významný příspěvek komplexu složitých otázek poruch erupce špičáku, výsledky kvalitativně posouvají hranice současných léčebných konceptů a mechanik. Prioritu lze nesporně vidět v oblasti diagnostiky, vymezení rizikových faktorů a minimalizaci chirurgických rizik. Akcentováno je i preventivní hledisko.

Oceňuji i kritický pohled autorky upozorňující na úskalí léčby, vyžadující často složitou kombinaci nefyziologických sil, limitujících a komplikujících dlouhodobou prognózu.výsledku. Nelze přehlédnout ani ekonomickou a časovou náročnost. To jenom dokresluje bohaté zkušenosti autorky se složitou léčbou palatinálně umístěných špičáků, která ne vždy splňuje představu ortodontisty, popřípadě dentoalveolárního chirurga.

Dotazy oponenta

K autorce mám dotaz v souvislosti s interceptivní léčbou, preventivní extrakce dočasných špičáků. Dizertantka konfrontuje relativně vysokou úspěšnost této metody autorů Ericsona a Kurola. Jiní autoři, např. Leonardini nedokladuje tak optimistické výsledky. Validita studie je vysoká, neboť je podpořena kontrolní skupinou.

Jaký je názor autorky na i u nás často doporučovanou extrakci dočasných špičáků u stavů palatinální retence stálého špičáku. Ukazuje se, že nedostatek místa není často příčinou palatinální polohy špičáku a poruch jeho prořezávání. Svědčí o tom hypodencie postranních

řezáků kombinovaná palatinální polohou špičáku.. V etiologii bývá často akcentovaná genetická složka.

Význam dizertace pro další rozvoj vědy

Výsledky disertace prokazují multifaktoriální příčiny poruch erupce špičáku. Autorka prokázala význam exaktní diagnostiky a léčebné intervence i význam interdisciplinární spolupráce, jejíž integrální součástí je i hledání alternativních postupů. Pokud jde o další rozvoj vědy, předložená disertace otevírá nové směry ve výzkumu zejména dentoskeletálních změn splachnokrania a dalších etiologických faktorů, majících příčinnou souvislost.

Závěr

Habilitační práce as. MUDr. Pavlíny Černochové Ph.D., Poruchy prořezávání horního stálého špičáku splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Stomatologie.

Habilitační práce shrnuje publikace, z nichž některé jsou prioritní nejen v českém, ale i světovém písemnictví. Přináší mnoho nových vědeckých poznatků a nápadů, které lze využít jak v klinické praxi, tak i k dalšímu výzkumu.

Vzhledem k tomu, že autorka předložila práci, která splňuje požadavky §72 Zákona č. 111/1998 Sb., doporučuji vědecké radě Lékařské fakulty Masarykovy university v Brně, aby přijala tuto habilitační práci v předložené podobě k obhajobě a na jejím základě doporučuji udělit MUDr. Pavlíně Černochové, Ph.D. udělit titul docent.

Praha, 17.12. 2010

Prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.
Stomatologická klinika UK 1LF a VFN Praha